

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Oboer/155/2015
Identifikačné číslo spisu:	2307222272
Dátum vydania rozhodnutia:	26.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2307222272.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej POHOTOVOSŤ, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO: 35 807 598, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, IČO: 36 864 421, proti povinnému K. X., narodenému XX. mája XXXX v O., ktorý zomrel X. januára XXXX v X., naposledy bytom K., o vymożenie 135,43 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 23Er/950/2007, o odvolaní a dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 24CoE/210/2013-51 z 30. júla 2013, takto

rozhodol:

Návrh oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a .

Konanie o odvolaní a dovolaní oprávnenej z a s t a v u j e .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Galanta ako súd exekučný uznesením č. k. 23Er/950/2007-15 z 13. decembra 2012 rozhodol o zastavení exekúcie, vedenej na základe rozhodcovského rozsudku, ktorý bližšie špecifikoval v odôvodnení uznesenia. Konštatoval, že medzi účastníkmi konania bola uzatvorená zmluva o úvere, ktorú treba považovať za spotrebiteľskú zmluvu (zmluvu o spotrebiteľskom úvere) a podľa ktorej oprávnená (veriteľ) je dodávateľom a povinný (dlžník) spotrebiteľom. V zmluve dojednaná rozhodcovská doložka bola spotrebiteľovi nanútená, neprimerane zvýhodnila dodávateľa a povinného zbavila reálnej možnosti ochrany jeho práv pred všeobecným súdom. Predmetná doložka je neprijateľná a v dôsledku toho neplatná (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Neprijateľná rozhodcovská doložka sa prieči dobrým mravom a aj výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom. Na základe uvedeného okresný súd exekúciu zastavil podľa ust. § 57 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) v spojení s § 45 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom v čase rozhodovania súdu (ďalej len „ZoRK“).

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Trnave ako súd odvolací uznesením č. k. 24CoE/210/2013-51 z 30. júla 2013 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb.

Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2014 (ďalej aj „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“) ako vecne správne potvrdil. Ďalšími výrokmi zamietol návrhy oprávnenej na prerušenie konania. Odvolací súd sa stotožnil s posúdením právneho vzťahu medzi účastníkmi ako vzťahu spotrebiteľského, ako aj s posúdením rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorú zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Námietky oprávnenej uvádzané v odvolaní vyhodnotil ako nedôvodné. Zdôraznil, že exekučný súd je oprávnený i povinný, a to v každom štádiu exekučného konania z úradnej povinnosti skúmať, či rozhodcovský rozsudok nezaväzuje povinného na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom (§ 45 ods. 1 písm. c/ ZoRK). Keďže medzi zmluvnými stranami nebola platne uzavretá rozhodcovská zmluva v zmysle § 3 a nasl. ZoRK, nebola založená ani právomoc rozhodcovského súdu v danej veci konať a rozhodnúť. Rozsudok rozhodcovského súdu, ktorý bol predložený ako exekučný titul, je v dôsledku toho materiálne nevykonateľný.

Návrhy oprávnenej na prerušenie odvolacieho konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b/ a c/ O. s. p. odvolací súd zamietol ako nedôvodné.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave - vo výroku zamietajúcom návrh oprávnenej na prerušenie konania postupom podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie - podala oprávnená odvolanie, ktoré odôvodnila tým, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ O. s. p.), napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.) a je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Žiadala rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave podala oprávnená tiež dovolanie, v ktorom uviedla, že: 1. súdy oboch stupňov rozhodli „nad rámec zverenej právomoci“ (§ 237 písm. a/ O. s. p.), 2. ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 237 písm. b/ O. s. p.), 3. súdy opätovne konali vo veci, v ktorej sa už právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O. s. p.), lebo vykonateľnosť exekučného titulu už bola právoplatne posúdená pri poverení súdneho exekútora, aby vykonal exekúciu, 4. súdy rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 písm. e/ O. s. p.), 5. oprávnenej sa odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) tým, že súdy nezohľadnili jej námietky, konali bez pojednávania a dokazovania a nerešpektovali jej právo na to, aby jej právna vec bola rozhodovaná na základe správneho právneho základu, súčasťou ktorého je aj výklad práva Európskej únie, 6. konanie súdov je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a 7. napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Oprávnená (ďalej aj „dovolateľka“) žiadala, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiadala, aby bolo dovolacie konanie prerušené podľa ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a Súdnemu dvoru Európskej únie boli predložené prejudiciálne otázky, ktoré bližšie špecifikovala v podanom dovolaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“) skúmal najskôr, či sú dané procesné predpoklady, za splnenia ktorých môže konať o odvolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave.

Podľa ust. § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Procesné podmienky v občianskom súdnom konaní, i napriek tomu, že ich Občiansky súdny poriadok ako základný procesný predpis výslovne nevypočítava, možno považovať za predpoklady (existujúce tak na strane súdu, ako i na strane účastníkov konania), ktoré musia byť nevyhnutne splnené, aby sa dosiahol cieľ občianskeho súdneho konania. Procesné podmienky obsahovo vyjadrujú predpoklady rozhodovania vo veci samej a súd ich skúma ex offo.

Ak pri ich skúmaní dôjde k záveru, že v konaní ide o taký ich nedostatok, ktorý nemožno odstrániť,

konanie zastaví (§ 104 ods. 1 O. s. p.). Medzi tieto procesné podmienky nepochybne patrí aj funkčná príslušnosť súdu na prejedanie vecí vyplývajúca zo zákona.

Podľa ust. § 201 vety prvej O. s. p. účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje.

Podľa ust. § 9 ods. 1 O. s. p. na konanie v prvom stupni sú zásadne príslušné okresné sudy. Krajské sudy rozhodujú ako sudy prvého stupňa: a/ v sporoch o vzájomné vypořádanie dávky poskytnutej neprávom alebo vo vyššej výmere, než patrila, medzi zamestnávateľom a príjemcom tejto dávky podľa právnych predpisov o sociálnom zabezpečení, b/ v sporoch medzi príslušným orgánom nemocenského poistenia a zamestnávateľom o náhradu škody vzniknutej nesprávnym postupom pri vykonávaní nemocenského poistenia, c/ v sporoch týkajúcich sa cudzieho štátu alebo osôb požívajúcich diplomatické imunity a výsady, ak tieto spory patria do právomoci súdov Slovenskej republiky (§ 9 ods. 2 O. s. p.).

Podľa ust. § 10 ods. 1 O. s. p. krajské sudy rozhodujú o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných súdov.

Podľa ust. § 10 ods. 2 O. s. p. o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvého stupňa rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že Najvyšší súd SR je funkčne príslušný rozhodovať iba o tých odvolaniach, ktoré smerujú proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvého stupňa; pričom prípady, v ktorých je rozhodnutie krajského súdu rozhodnutím súdu prvého stupňa, sú pritom zákonom taxatívne vymedzené (viď § 9 ods. 2 O. s. p.).

Rozhodnutie krajského súdu o zamietnutí návrhu oprávnenej na prerušenie konania, vydané po začatí odvolacieho konania, nie je rozhodnutím krajského súdu ako súdu prvého stupňa, ale je rozhodnutím krajského súdu ako súdu odvolacieho. Funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu SR na prejednanie podaného odvolania oprávnenej preto nie je daná.

Chýbajúca funkčná príslušnosť ktoréhokoľvek súdu na prejednanie určitej veci, ktorá inak patrí do právomoci súdu, predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Najvyšší súd SR preto konanie o odvolaní oprávnenej proti uzneseniu odvolacieho súdu zastavil bez toho, aby preskúmaval vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia (ust. § 103 a § 104 ods. 1 O. s. p.).

Najvyšší súd SR ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) pred tým, než pristúpil k preskúmaniu dovolaní napadnutého uznesenia, zisťoval, či sú splnené podmienky, za ktorých môže vo veci konať a dospieť k záveru, že dovolacie konanie musí byť zastavené.

Súd prvého stupňa predložil vec na rozhodnutie Najvyššiemu súdu SR s tým, že dovolanie oprávnenej nebolo doručené povinnému. Zo spisu vyplýva, že dôvodom nedoručenia je skutočnosť, že povinný dňa 2. januára 2015, t. j. po začatí dovolacieho konania, zomrel. Na liste spisu č. 107 sa nachádza kópia uznesenia Okresného Galanta z 30. júla 2015 sp. zn. 26D/12/2015, ktorým bolo dedičské konanie po nebohom K. zastavené. Z odôvodnenia predmetného uznesenia Najvyšší súd SR zistil, že povinný po sebe nezanechal žiadny majetok a nepodarilo sa zistiť žiadnych prípadných dedičov.

Podľa ust. § 243c O. s. p. pre konanie na dovolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa, pokiaľ nie je ustanovené niečo iné; ustanovenia § 92 ods. 1 a 4 a § 95 však pre konanie na dovolacom súde neplatia.

Vyššie citované ustanovenia § 103 a § 104 ods. 1 veta prvá O. s. p. sú tak plne aplikovateľné aj v dovolacom konaní.

Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O. s. p.).

Zistená skutočnosť, že povinný K. zomrel, z procesného hľadiska znamená stratu spôsobilosti byť účastníkom konania. Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania je potrebné považovať za neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Pri strate spôsobilosti byť účastníkom konania po začatí konania skôr, než sa konanie právoplatne skončilo, je treba postupovať podľa ust. § 107 O. s. p.

Podľa ust. § 107 ods. 1 O. s. p. ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať.

Keďže v danej veci povinný zomrel po začatí dovolacieho konania skôr, ako sa dovolacie konanie právoplatne skončilo, dovolací súd skúmal, či má konanie zastaviť, prerušiť, alebo či v ňom môže pokračovať.

Pre určenie, či a prípadne s kým je možné v konaní pokračovať, je rozhodujúce posúdenie povahy uplatňovaného nároku. V danom prípade ide o vymoženie peňažnej pohľadávky, teda (majetková) povaha veci v zásade umožňuje pokračovať v konaní s dedičmi účastníka, ktorý zomrel a stratil spôsobilosť byť účastníkom konania. V prejednávanej veci však takýto postup neprichádzal do úvahy, keďže povinný dedičov nemal, resp. súdu sa nepodarilo zistiť žiadnych jeho dedičov. Rovnako tak do úvahy neprichádzalo prerušenie dovolacieho konania, pretože dedičské konanie bolo v čase rozhodovania dovolacieho súdu už skončené a z jeho výsledkov vyplynulo, že povinný zomrel nemajetný a bez dedičov.

Najvyššiemu súdu SR v tejto situácii nezostalo iné riešenie než dovolacie konanie zastaviť podľa ust. § 243c v spojení s § 103, § 104 ods. 1 prvej vety a § 107 ods. 1 O. s. p.

Vzhľadom na nutnosť zastaviť dovolacie konanie z dôvodu absencie podmienky konania, ktorej nedostatok je neodstrániteľný, je potom nedôvodný aj návrh oprávnenej na prerušenie tohto konania podľa ust. § 109 písm. c/ O. s. p. Najvyšší súd SR preto daný návrh zamietol.

O trovách odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol Najvyšší súd SR tak, že účastníkom týchto konaní náhradu trov nepriznal vzhľadom k tomu, že obe konania boli zastavené (§ 224 ods. 1 a § 243c v spojení s § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.